

شاخصه های کاندیدای اصلح خبرگان رهبری از منظر امام خامنه ای حفظه الله

سمیه احمدی طیفکانی^۳

آسیه گلستانی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۰

چکیده

انتخاب کاندیدای اصلح خبرگان رهبری در استمرار نظام جمهوری اسلامی و شرعیت بخشیدن به آن، نقش اساسی دارد به طوری که صیانت از نظام جمهوری اسلامی و هدایت و شقاوت آن به این انتخاب بستگی دارد. از این رو انتخاب فرد اصلح، ضرورت می یابد. تأسی گرفتن از فرمایشات مقام معظم رهبری برای شناخت کاندیدای اصلح، به عنوان رهبر کنونی انقلاب اسلامی که هدایت جامعه با خط مشی ایشان رقم می خورد بسیار مفید است. با توجه به فراوانی ویژگی های نامزدهای خبرگان رهبری و مجال کوتاه تحقیق، به شاخصه هایی که از اولویت بیشتری برخوردارند اشاره شده است. این شاخصه ها هم چنین همراه با مؤید قرآنی و روایی بیان شده اند؛ شاخصه هایی هم چون تقوا، تعهد، شایستگی، استکبارستیزی، حفظ و استمرار بخشیدن به رهبری، پر کردن خلأ رهبری، خدمت گزاری به محرومین و مستضعفین، اجتهاد. این تحقیق، با استفاده از روش توصیفی تحلیلی و با استفاده از نرم افزارهای کتابخانه دیجیتال علوم اسلامی نور و با بهره مندی از فرمایشات مقام معظم رهبری حفظه الله در پایگاه اطلاع رسانی ایشان به این مسئله پرداخته است.

کلیدواژگان: انتخاب، خبره، خبرگان، امام خامنه ای حفظه الله، اصلح.

^۳ دانش آموخته سطح کلام اسلامی، دانش پژوه دکتری فلسفه و کلام دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا، معاون پژوهش حوزه علمیه خاوران هرمزگان.

^۴ دانش پژوه سطح ۴، فقه خانواده، موسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه قم، دانش پژوه دکتری، فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد جیرفت، استاد مدرسه تخصصی فاطمه معصومه (سلام الله علیها) بندرعباس.

مقدمه

انتخاب کاندیدا برای خبرگان رهبری یکی از مظاهر حرکت اسلامی و پایه‌ی اسلامی بودن جامعه و نظام ماست. در بیانات امام خامنه‌ای حفظه‌الله به ضرورت شرکت در انتخابات به ویژه انتخابات خبرگان رهبری است که صلاح و فساد کشور تعیین می‌شود. از این رو انتخاب فرد اصلح که برای حفظ اسلام و نظام، مفید باشد و بتواند به جامعه اسلامی خدمت کند ضرورت می‌یابد.

با توجه به حساسیت انتخابات خبرگان رهبری، لازم است که مردم تحقیق کنند و فرد اصلح را انتخاب کنند. استفاده از نظریه‌های امام خامنه‌ای حفظه‌الله که رهبر انقلاب اسلامی ایران و طلایه دار انقلاب در جهان اسلام است فرمایشات ایشان کمک قابل توجهی به شناخت ملاک‌های فرد اصلح می‌کند. ایشان ویژگی‌های بسیاری برای کاندیداهای خبرگان رهبری بیان نموده‌اند. در این نوشته به علت کوتاه بودن مجال تحقیق، گزیده‌ای از ویژگی‌هایی که اولویت بیشتری دارند از جمله تقوا، تعهد، شایستگی، استکبارستیزی، حفظ و استمرار بخشیدن به رهبری، پر کردن خلأ رهبری، خدمت‌گزاری به محرومین و مستضعفین، اجتهاد پرداخته می‌شود. در این تحقیق از روش توصیفی تحلیلی به مسئله پرداخته شده است.

مفهوم شناسی خبرگان

خبره از منظر اهل لغت دارای معانی مختلفی است که به پاره‌ای از این معانی در ذیل اشاره می‌شود:

خبره در لغت: **خَبْرٌ خُبْرًا** و **خَبْرَهُ الشَّيْءُ**: عَلِمَهُ عَنِ تَجْرِبِهِ - **خُبْرٌ خُبْرًا** و **خُبْرًا** و **خُبْرَهُ** و **خَبْرَهُ الشَّيْءُ**: عَلِمَهُ بِتَحْقِيقِهِ وَ كُنْهِهِ. (حسین بن محمد، راغب أصفهانی، مفردات ألفاظ القرآن، جلد ۱، ۱۴۱۲ق، ص ۲۷۳. قرشی بنایی، علی اکبر، قاموس قرآن، ۷جلد، ۱۴۱۲ق، ج ۲، ص ۲۲۰).

دو هیأت خبر با تشدید و با ضم باء بدون تشدید، به معنای علم پیدا کردن به خبری از روی تجزیه و به عمق و حقیقت آن شیء است.

مصدرهای خَبْرَه و خُبْرَه هم با این اساس، به معنای علم از روی تجربه و علم عمیق و حقیقی است یا علم به حقیقت و کنه یک شیء است. (محمد بن مکرم، ابن منظور، لسان العرب، ۱۵ جلد، ۱۴۱۴ق، ج ۴، ص ۲۲۶). الخبیر، که جمع آن خُبْرَاء است در حقیقت صاحبان خَبْرَه یا خُبْرَه هستند که صاحبان تجربه و تخصص و تسلط بر یک موضوع می باشد. (فؤاد افرام، بستانی، فرهنگ ابجدی، ۱ جلد، انتشارات اسلامی - تهران، چاپ: دوم، ۱۳۷۵ش، ص ۳۵۶). البته لازمه ی علم به حقیقت امور، علم به ظاهر امور نیز خواهد بود. چنان که در تاج العروس نیز مرحوم حسینی زبیدی در مورد مصدر خَبْرَه آورده است: «و الخَبْرَةُ: العِلْمُ بِالظَّاهِرِ وَ الْبَاطِنِ، وَ قِيلَ: بِالْخَفَايَا الْبَاطِنَةِ وَ يَلْزَمُهَا مَعْرِفَةُ الْأُمُورِ الظَّاهِرَةِ» (محمد مرتضی، حسینی زبیدی، تاج العروس من جواهر القاموس، ۱۴۱۴ق، ج ۶، ص ۳۲۵).

بر این اساس مجلس الخبراء؛ یعنی مجلس خبیران و صاحبان تجربه و تخصص . پس مجلس خبرگان رهبری یعنی مجلس خبیران و کارکنان دارای تجربه و تخصص در امر رهبری و مجلس خبراء که عرب زبان ها می گویند صحیح تر است مجلس صاحبان خبره و خُبْرَه به معنای صاحبان تجربه و تخصص در موضوع رهبری. (محمودی هاشمی شاهرودی ، فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت، موسسه دایره المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت علیهم السلام، قم، ج ۱، ص ۷۳۱).

بنابراین می توان گفت خبره در لغت به معنای صاحب تجربه و تخصص از نگاه لغویین یاد شده است و به کسی اطلاق می شود که در مورد حقیقت موضوعی خاص که در این تحقیق، موضوع رهبری جامعه اسلامی است تجربه و تخصص (علم) داشته باشد.

فلسفه وجودی مجلس خبرگان

اول: ودیعه داری از سوی ملت است. دوم: تشخیص و معرفی بهترین فرد برای مقام والای رهبری امت (به عنوان وظیفه سنگین) است. سوم: این است که حراست از دین (به عنوان دینی عامل) منصب الهی و حفظ آن از هر گونه خطری (به عنوان مسئولیتی خطیر) یاد می شود.

از آنجایی که ودیعه در لغت به معنی واگذاری و دفع مال و در اصطلاح لفظ «یقتضی الاستتابه فی الحفظ» (محسن، جابری عربلو، فرهنگ اصطلاحات فقه اسلامی، ۱۳۶۲ ه ش، تهران، ص ۱۸۷). بنابراین رأی دهنده در مجلس خبرگان، در حقیقت نایب گرفته است برای حفظ منصب الهی که همان منصب رهبری است که حفظ آن ابتدا به دوش تک تک امت است و از آن رو که دین، حفظ کردن، تخصص و کارشناسی می خواهد و قابل نیابت است مردم اهل خبره را به عنوان امانت دار عادل انتخاب می کنند تا این منصب را حفظ و از هر گونه خطری حراست کند. چراکه این منصب در حقیقت امانت الهی است که باید اهلش سپرده شود. (احمد علی بابایی برگزیده تفسیر نمونه، ۱۳۸۲ ش، ج ۱، ص ۴۱۴).

بنابراین تشکیل مجلس خبرگان، یکی از مظاهر حرکت اسلامی و پایه ی اسلامی جامعه و نظام است که جهت حفظ آن نیاز است افرادی بر رأس آن باشند که یک سری شاخصه هایی را به همراه داشته باشند.

۱- با تقوا ترین افراد

انتخاب با تقواترین افراد نسبت به کاندیدای خبرگان رهبری یکی از وظایف اصلی ملت در انتخاب خبرگان است، مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۶۹/۶/۲۱ در دیدار با فرزندان ممتاز شاهد، جانبازان شهرهای مشهد و تهران و استان کردستان، جمعی از دانش آموزان مدارس تهران و مدرسان مراکز تربیت معلم و گروهی از ورزشکاران و مسئولان سازمان تربیت بدنی کشور داشتند فرمودند:

از شدائد و هول حشر در قیامت می ترسند و گفته شده يَخَافُونَ يَعْنِي يَعْلَمُونَ علم و ایمان به حشر دارند. (محمد باقر بن محمد تقی، مجلسی، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار (ط - بیروت)، ۱۴۰۳ ق، ج ۶۷، ص ۳۳۳).

از این رو می توان گفت شخصی که برای خبرگان رهبری کاندیدا می شود باید با تقواترین افراد باشد زیرا هر چه تقوای الهی در فرد بیشتر باشد با همان نسبت طبق بیان خداوند خدا ترسی بیشتر شده و احساس مسئولیت فرد بیشتر می شود و به این ترتیب ضریب خطا و انحراف نیز پایین می آید. چنان که آیت الله قرائتی دام ظلّه در تفسیر این آیه در کتاب تفسیر نور به این موضوع اشاره کرده است. (محسن، قرائتی، ۱۳۸۳ ش، چاپ یازدهم، ج ۳، ص ۶۰).

۲- متعهدترین افراد

تعهد یکی از شرایط مهم خبرگان رهبری است که وجود آن به حفظ و تعالی نظام اسلامی کمک می کند متعهدترین نماینده برای خبرگان رهبری از دغدغه های مقام معظم رهبری است. ایشان در پیام خود به مناسبت اولین اجلاس دوره اول خبرگان رهبری می فرمایند:

«وظیفه حساس مجلس خبرگان آن که عبارت است از حفظ و استمرار بخشیدن رهبری دینی و انقلابی است با این حضور آگاهانه ای مردمی بسی سنگین و خطیر است این مجلس در این دوره نیز بحمدالله به جمع گروهی از فضلاء و علماء و مجتهدین آگاه و متعهد است و امید و انتظار می رود که وظایف مهمی را که قانون اساسی بر عهده آن نهاده است در لحظه خطیری که هر روز و هر ساعت می باید مترصد آن بود با امانت و شجاعت و اخلاص به انجام برساند. تعیین رهبر جائر صلاحیت و نیز تشخیص ناتوانی و عدم صلاحیت وی وظیفه بزرگ ولی بدیلی است که اعضای این مجلس محترم بر دوش گرفتن آن ربا خدای علیم و قدیر و با ملت ایران پیمان بسته اند.» (پیام به مناسبت اولین اجلاس دوره سوم مجلس خبرگان (۱۳۷۷/۱۲/۳).)

از این پیام چند نکته روشن می شود یکی اهمیت تعهد و پایبندی خبرگان است که قرآن کریم در این مورد بارها تصریح نموده و می فرماید: « وَ أَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ »؛ (سوره نحل (۱۶)، آیه ۹۱). وقتی عهد بستید به عهد خدا پایبند باشید «و نیز در صفات مومنان می فرماید: «وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ» (سوره مؤمنون (۲۳)، آیه ۸). که امانت داری و تعهد را تأکید نموده و از صفات مومنان بر می شمرد.

نکته دیگر این است که این است که این تعهد و وفاداری، خود باعث اعتماد مردم به مسئولین نیز می شود. (مترجمان، تفسیر هدایت، ۱۳۷۷ ش، چاپ اول، ج ۶، ص ۱۱۶). علاوه بر این موجب حفظ و استدام رهبری دینی و انقلابی است چرا که اگر افراد منتخب خبرگان متعهد به دین اسلام و ارکان آن نباشند متعهد به انتخاب و استمرار رهبر متعهد و انقلابی نیز نخواهد بود بلکه در همان جهتی می رود که اوضاع و شرایط برای او پیش می آورد.

۳- شایسته ترین افراد

یکی از شاخصه هایی که مقام معظم رهبری برای کاندیداهای مجلس خبرگان بیان فرموده اند اصلح بودن آن ها است:

شایستگی و لیاقت در کاندیدای خبرگان رهبری یکی از مصادیق مهم اصلح بودن است زیرا وقتی شخص لیاقت در این وظیفه خطیر را داشته باشد مواظب موازین شرعی است و به شدت مواظب است و احساسات مسئولیت می کند و احساس وظیفه نموده و از جهتی شخص با کفایت و لایق از نظر مورد نیز مقبولیت دارد. مقام معظم در این خصوص می فرماید:

«...افراد صالح ، مومن ، لایق ، افرادی که می توانند مصلحت دین و دنیای مردم را

تشخیص بدهند،...»

یا در دیدار اقشار مختلف مردم در سال ۱۳۸۵ فرموده اند:

مردم بایستی افراد شایسته را بشناسند و انتخاب کنند (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اقشار مختلف مردم (۲۲/ ۰۹/ ۱۳۸۵))

اصلح، مصادیق متعددی را در بر می‌گیرد از جمله شایسته‌ترین افراد بودن است که در روایتی به این مطلب اشاره شده است که بیان می‌دارد:

«وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي» - «یعنی برای من شایستگی سالاری در نژادم مقرر فرما که در آنها ثابت باشد.» (محمد بن یعقوب، کلینی، أصول الكافي / ترجمه کمره‌ای، ۱۳۷۵ ش، ج ۳، ص ۸۱۳)

«تَرَى الظَّالِمِينَ مَثَلًا لِّمَنْ كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ...»؛ (سوره شوری (۴۲)، آیه ۲۲). (در قیامت) ستمگران را از آنچه انجام داده‌اند هراسناک می‌بینی و (جزای عملشان) به آنان خواهد رسید و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند در باغهای بهشتند..»

در این آیه تقابل بین عمل صالح و ظلم نشان می‌دهد که عملی که صالح باشد در مسیر حق و عدل و در مسیر سنن حاکم بر نظام آفرینش و به هر از گونه افراط و تفریط است. بنابراین کاندیدای مجلس خبرگان از منظر مقام معظم رهبری اصلح باید باشد زیرا که در ایفای وظیفه‌ای خطیری که بر عهده دارد از مسیر حق و عدالت عدول نکند به همین منظور باید کاندیدای خبرگان از اصلح‌ترین افراد باشد.

در آیه‌ای دیگر از قرآن کریم، مومنین عامل به اعمال صالح در مقابل مجرمین هستند. (سید محمد باقر، موسوی همدانی، ترجمه تفسیر المیزان، دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه قم، قم، ۱۳۷۴ ش، چاپ پنجم، ج ۱۴، ص ۲۵۶).

«إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ * وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَىٰ»؛ (سوره طه (۲۰)، آیه ۷۴-۷۵). در حقیقت هر که به نزد پروردگارش گنهکار رود جهنم برای اوست در آن نه می‌میرد و نه زندگی می‌یابد

و هر که مومن به نزد او رود در حالی که کارهای شایسته انجام داده باشد برای آنان درجات والا خواهد بود.»

نکته ای که از این آیه می توان برداشت کرد این است که افراد صالح کسانی هستند که از بدی ها جرم و گناه تطهیر شده هستند . بنابراین عمل صالح، عملی در راستای تزکیه انسان است که کاندیدای خبرگان از آنجا که وظیفه خطیر همان حفظ منصب الهی که همان منصب رهبری است را دارند باید در وهله اول طبق بیانات مقام معظم رهبری بر طبق آیه دارای تزکیه نفس و عامل به اعمال صالح باشند.

۴- استکبار ستیز بودن

یکی دیگر از مصادیق اصلح بودن کاندیدای خبرگان این است که استکبار ستیز باشد در تأیید این مطلب آیه ای از قرآن آمده است:

«الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا»؛ (سوره نساء (۴)، آیه ۱۷۳). کسانی که ایمان آورده‌اند، در راه خدا کارزار می کنند. و کسانی که کافر شده‌اند، در راه طاغوت می جنگند. پس با یاران شیطان بجنگید که نیرنگ شیطان [در نهایت] ضعیف است.»

«وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ»؛ طاغوت، هر داعی باطلی طاغوت است، شیطان باشد یا رؤساء کفر و ضلالت یا دعوات باطله و امراء جور و مبلغین سوء و امثال اینها و کفار پیروی از آنها می کنند و در راه آنها مقاتله می نمایند. «فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ» نتیجه جمله قبل است و امر ظاهر در وجوب پس واجب است مقاتله با اینها و دفع شر آنها و چون اینها کلا باغواء شیطان است و اینها اولیاء او هستند باید با اینها مقاتله کرد. (سید عبد الحسین، طیب، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، ۱۳۷۸ ش، ج ۴، ص ۱۳۸). این آیه در حقیقت، برای تشجیع مجاهدان و ترغیب آنها به مبارزه با دشمن و مشخص ساختن صفوف و اهداف مجاهدان است. (احمد علی، بابایی، برگزیده تفسیر نمونه، ۱۳۸۲ ش، ج ۱، ص ۴۲۳). پس

کسی که به عنوان نماینده مردم مجلس خبرگان و یکی از مظاهر حرکت اسلامی و پایه ای جامعه و نظام هستند می بایست اصلح ترین باشد. به گفته امام راحل ابرقدرت های چپاول گر و وابستگان به آنها اهمیت اسلام و قدرت الهی را لمس کرده و همچون افعی زخم خورده در کمین نشسته تا از هر راهی بتواند خود یا به وسیله پیروان خود این نظام الهی را از مسیر منحرف کنند بالاترین انحراف نیز انحراف رهبری است. طبق فرمایشات مقام معظم رهبری انتخاب اصلاح بسیار کار آمد خواهد بود زیرا کسی که اصلح باشد که در کرسی نماینده مردم در خبرگان باشد طبق این آیه از هر گونه گردن نهادن براستکبار مبرا است و از عبودیت خداوند متعال عبور می کند که نکته حائز اهمیت است که باید مد نظر کاندیداها باشد (پیام به مناسبت اولین اجلاس دوره سوم مجلس خبرگان وظیفه ی حساس مجلس خبرگان (۱۳۷۷/۲۳/۳)).

۵- حفظ و استمرار بخشیدن به رهبری

حفظ و استمرار بخشیدن رهبری یکی از مولفه هایی است که مقام معظم رهبری بر آن تأکید دادند: مقام معظم رهبری در این خصوص می فرمایند: «حفظ و استمرار بخشیدن رهبری دینی و انقلابی است با این حضور آگاهانه ی مردمی بسی سنگین و خطیر است. این مجلس در این دوره نیز به حمدالله مجمع گروهی از فضلا و علماء و مجتهدین آگاه و متعهد است و امید و انتظار می رود که وظایف مهمی را که قانون اساسی بر عهده ی آن نهاده است، در لحظه ی خطیری که هر روز و هر ساعت می باید مترصد آن بود با امانت و شجاعت و اخلاص به انجام برساند. تعیین رهبر حائز صلاحیت و نیز تشخیص ناتوانی یا عدم صلاحیت وی، وظیفه ی بزرگ و بی بدیلی است که آنها می توان این مجلس محترم بر دوش گرفتن آن را با خدای علیم و قدیر و با ملت ایران پیمان بسته اند» (همان). از این کلام مقام معظم رهبری می توان این نکته را گرفت که کاندیدای خبرگان باید چنان از قدرت علمی و آگاهی و بصیرت غنی برخوردار باشند که بتوانند این وظیفه حساس که

حفظ و استمرار بخشی رهبری دین و انقلاب را به بهترین شکل ممکن انجام دهند زیرا وقتی که نماینده ای که تدبیر و شجاعت کافی را در این زمینه نداشته باشد به راحتی در حوادث و توطئه های پلید دشمن سر تعظیم فرود خواهد آورد .

۶- پر کردن خلا رهبری

یکی دیگر از شاخصه هایی که کاندیدای خبرگان رهبری باید داشته باشد این است که خبرگان باید بتواند خلا رهبری را پر کند . خبرگان رهبری چون جایگاه بسیار رفیعی دارد و از طرفی چون رهبری منصب الهی است و تابع یک سری معیارهای الهی و معنوی است مردم در تعیین آن به صورت غیر مستقیم نقش دارند که کاندیدای خبرگان نمایندگان مردم هستند باید بتواند با حضور فعال خود و با تعهد و آگاهی لازم نگذارد خلا رهبری در جامعه احساس شود زیرا دشمن در کمین است و مترصد فرصتی است که زهر خود را بر جامعه تزریق نماید از همین رو طبق فرمایش مقام معظم رهبری :

«این قدر بر ایشان مهم است همه ی انتخاب مهم است؛ اما این انتخابات از نظر آن مهم تر است بعضی از همین بیگانگان و خارجیان القاء کردند که مردم تأثیر مجلس خبرگان را لمس نکرده اند . بلعکس چون تأثیر مجلس خبرگان دیده شد، دشمن این قدر با آن مخالف است . مجلس خبرگان مهم ترین هنرش این است که نگذارد در کشور خلا رهبری به وجود می آید . همه ی چشم ها به ایران دوخته شده بود که امام بزرگوار، کی از دست این مردم گرفته شود . برای آن روز نقشه ها کشیده و امیدها بسته بودند؛ ده سال منتظر آن روز نشسته بودند که فرا برسد . روز چهاردهم خرداد ۱۳۶۸ از نظر دشمنان دین ملت و دشمنان انقلاب، یک روز بسیار مهم در تعیین کننده بود . مجلس خبرگان نگذاشت این خلا به وجود آید . البته آن ها شخص حقیری مثل این ناچیز را برای کشیدن این بار سنگین انتخاب کردند . این هم قضای الهی بود؛ مایه ی شرمندگی این بنده ی حقیر بود؛ اما با قطع نظر از اینکه تعیین خبرگان متوجه چه کسی و چه شخصی بود، این مطلب از نظر دشمن و

دوست و در سطح عالم، بسیار اهمیت داشت که امام بزرگوار در شب چهاردهم خرداد، ملت ایران را به فراق خودشان مبتلا کردند و به جوار الهی رفتند. روز چهاردهم غروب نشده بود، که مجلس خبرگان کار خودش را انجام داد و همه ی درهای امید را بر روی دشمنان بست. دشمن این را دیده است و علت مخالفت دشمنان مستکبر جهانی با مجلس خبرگان این است. کار مجلس خبرگان و کاندیداهایی که قصد ورود به آن مجلس را دارند بسیار مهم است که وجود آنها در مجلس با خلأ رهبری را برای جامعه پر و احساس خلأ رهبر در اجتماع و در بین مردم نباید دیده شود.» (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم (۷۷/۷/۲۹)).

۷- دغدغه خدمتگزاری به محرومان و مستضعفان

از اساسی ترین و مهم ترین اصولی که خبرگان رهبری باید بر آن در انتخاب رهبر تاکید داشته باشند این است که کاندیدایی انتخاب کنند که نسبت به مردم دغدغه خدمتگزاری داشته باشد یعنی خدمت به محرومان و مستضعفان از بارزترین شاخصه هایش باشد در این خصوص مقام معظم رهبری می فرماید:

در این آیه، اهمیت این مطلب بیشتر آشکار می شود:

«هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا؛ (سوره هود (۱۱)، آیه ۶۱). اوست که شما را در زمین آفرید و شما را برای عمارت و آباد ساختن آن برگماشت» «و اساساً فعالیت و کوشش در زندگی اگر فقط برای اندوختن مال باشد بدون شک خطاست، و اگر برای خدمت به خلق باشد بدون تردید موجب رضای حق و خود تحصیل آخرت می باشد حتی اگر از این راه انسان سرمایه ای بدست آورد و دنیایش هم رفاه یابد و ثروتش زیاد گردد، زیرا قصد و نیت وی برای خدمت به جامعه و رشد و ترقی جامعه اوست، این چنین انسانی هر گاه بین مصلحت خود و جامعه اش تضادی ببیند ترجیح خواهد داد که نفع همگان را در نظر گرفته، از نفع خود چشم پبوشد و این خود عین طلب آخرت است، بر خلاف آن کس که حتی اگر ثروتی نیندوزد در همه حال مصلحت خویش را در نظر دارد که او نیز از

رحمت خداوند یقیناً دور است (ابن بابویه، محمد بن علی، ترجمه من لا یحضره الفقیه، چاپ: اول، ۱۳۶۷ش).

۸- مجتهد بودن

یکی از مهم ترین شاخصه های انتخاب کاندیدای خبرگان مجتهد بودن کاندیدای خبرگان رهبری است از آنجا که شخص مجتهد می بایست در خصوص اصول ثابتی از جمله عدالت، مردم سالاری، استقلال، دفاع از حقوق ملت در همه ی زمینه ها، دفاع از حقوق مسلمانان عالم، دفاع از هر مظلومی در هر نقطه ی عالم، مبارزه با فساد، ظلم و زورگویی اهتمام داشته باشد باید کاندیدای خبرگان جزء مجتهدین دارای تاکتیک و روش مناسب باشد تا بتواند در ایفای وظیفه خود موفق باشد .

مقام معظم رهبری در این زمینه می فرمایند:

«...مجتهد بودن یا نبودن در مجلس خبرگان شرط است...»

«...عضویت در مجلس خبرگان آقایان تصویب کردند که کاندیدا باید مجتهد باشد حق هم داشتند...» (سخنرانی در دیدار با گروه کثیری از آزادگان و اقشار مختلف مردم در اولین روز از هفته وحدت، (۱۳۶۹/۷/۱۱)).

همچنین مقام معظم رهبری در جایی دیگر می فرمایند:

اجتهاد، خصوصیتی است که این امکان را به یک مسئول می دهد تا بتواند به اقتضای شرایط، روشها و راهها و تاکتیکهای درست را انتخاب کند. البته انتخاب روش و اجتهاد برای پیدا کردن روش نو و مناسب، کار مجتهد است. این غیر از بدعت گذاری یک انسان ناوارد و تجدیدنظرطلب است؛ این کار کسی است که قدرت اجتهاد در این کار را داشته باشد. نقش اجتهاد و مجتهد در نظام اسلامی به همین خاطر است. از آن طرف، به بهانه ی تمسک به اصول، تحجّر را نفی می کنیم و می گوئیم نمی شود به بهانه ی تمسک به اصول، تحجّر و ایستایی را بر انقلاب تحمیل کرد -اصول گرایی وجود دارد؛ اما این، تحجّر و

جزم‌اندیشی و نشناختن شرایط مختلف نیست - از این طرف، به بهانه‌ی اجتهاد و تحوّل، نباید به بدعت‌گذاری‌های ناشیانه و تجدیدنظرطلبانه اجازه‌ی فعالیت و تحرّک مضر و مخرب داد. خطّ روشن امام بزرگوار این است. بنابراین، اصول، اصول ثابتی است. عدالت، مردم‌سالاری، استقلال، دفاع از حقوق ملت در همه‌ی زمینه‌ها، دفاع از حقوق مسلمانان عالم، دفاع از هر مظلومی در هر نقطه‌ی عالم؛ این‌ها جزو اصول ماست. مبارزه با فساد، ظلم و زورگویی جزو اصول ماست - این‌ها تغییرناپذیر است - اما ممکن است روشهای گوناگونی در اوضاع و احوال مختلف وجود داشته باشد (بیانات در اجتماع بزرگ زایران حرم امام خمینی (ره)، (۱۴/۰۳/۱۳۸۱)).

دلیل قرآنی بر این مسئله آیه نفر است که می‌بایست جهت حاکمیت و رهبری جامعه، شخص مجتهد در علوم دینی شود (محمدجواد، نجفی خمینی، تفسیر آسان، ۱۳۹۸ق، ج ۱۱، ص ۳۳۱) که می‌فرماید: «وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْ لَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ لِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ» (سوره توبه (۹)، آیه ۱۲۲). (و شایسته نیست مؤمنان همگی [برای جهاد] کوچ کنند پس چرا از هر فرقه‌ای از آنان دسته‌ای کوچ نمی‌کنند تا [دسته‌ای بمانند و] در دین آگاهی پیدا کنند و قوم خود را وقتی به سوی آنان بازگشتند بیم دهند باشد که آنان [از کیفر الهی] بترسند.

نتیجه‌گیری

از آنجا که مجلس خبرگان در حفظ و تداوم و سلامت نظام اسلامی، جایگاه والایی دارد و قوام آن به پشتوانه‌ی آراء مردم است و از جمله نهادهایی است که جایگاه مهمی در سرنوشت کشور دارد. انتخاب نماینده اصلح برای مجلس خبرگان، از ضروریات است. بهترین ملاک‌ها را می‌توان از فرمایشات امام خامنه‌ای حفظه‌الله رهبر جمهوری اسلامی ایران به دست آورد. ایشان در ابعاد گوناگونی به ویژگی‌های یک کاندیدا اصلح خبرگان پرداخته‌اند که بر مردم لازم است با دقت در این ویژگی‌ها، نماینده اصلح را انتخاب کنند.

خبرگان رهبری کسانی هستند که ودیعه داری از سوی ملت را به عهده دارند. به طور مسلم می‌بایست افرادی باشند که در کار خود متخصص و خبره باشند به همین منظور به عنوان مسئولیت خطیر که حراست از منصب الهی را بر گردن دارند. یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین شاخصه‌ای که از نظر رهبر معظم انقلاب برای کاندیدای خبرگان لازم است، تقوا است؛ زیرا هر چه خبرگان رهبری خداترس باشد به همان نسبت جلوی لغزش را گرفته و در خط درست، حرکت و راه درست را انتخاب می‌کنند و تعهد نسبت به منصبی که به امانت در دست آنها است از دیگر شاخصه‌های کاندیدای اصلح است زیرا با وجود متعهدترین نماینده، به حفظ و تعالی نظام اسلامی کمک بزرگی صورت می‌گیرد این افراد با اعتقاد به حضور خداوند، رضای او را به رضای خود و دیگران مقدم و جلوی هر لغزشی را از طرف شخص می‌گیرد. ویژگی بعدی کاندیدا، استکبارستیزی است. کاندیدا هر چه استکبارستیزتر باشد به فرموده رهبر معظم انقلاب، جلوی هر گونه ابرقدرت مستکبر زخم خورده انقلاب، سر تعظیم فرو نخواهد آورد.

حفظ و استمرار بخشیدن رهبری یکی دیگر از ویژگی‌های کاندیدای اصلح است؛ زیرا کاندیدایی که این وظیفه حساس را به خوبی درک کند به بهترین شکل ممکن، وظایفش را در جهت استمرار بخشی به نظام و انقلاب انجام خواهد داد.

ویژگی بعدی نماینده خبرگان این است که باید بتواند خلأ رهبری را پر کند؛ زیرا منصب رهبری، منصبی الهی است و تابع یک سری معیارهای الهی و معنوی است و مردم در تعیین آن به صورت غیر مستقیم نقش دارند. کاندیدایی که نماینده مردم است باید بتواند با حضور فعال خود و با آگاهی لازم نگذارد خلأ رهبری در جامعه احساس شود.

خدمت به محرومان و مستضعفان یکی دیگر از شاخصه‌های مهم کاندیدای خبرگان است. کاندیدایی که هدفش خدمت به نیازمندان باشد و اگر دشمن قصد انحراف نیت چنین افرادی را داشته باشد موفق نشود؛ زیرا بالاترین هدف ائمه علیهم السلام خدمت به خلق بود.

شاخصه آخر، مجتهد بودن کاندیدا است. شخصی که منصب خیرگان رهبری را بر عهده می‌گیرد باید در علوم دینی مجتهد باشد و قوه استنباط و تحلیل قوی داشته باشد تا بتواند از رهگذر آن با تدبیر بیشتر، امور صیانت از این وظیفه خطیر را انجام دهد.

بنابراین با استعانت از بیانات امام خامنه‌ای حفظه‌الله، اصلی است که بتوان با بهره‌گیری از این شاخصه‌ها در انتخاب کاندیدای اصلح خیرگان رهبری قدمی کارگشا برداشت.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم
۲. ابن بابویه، محمد بن علی، ترجمه من لا یحضره الفقیه، ۶ جلد، نشر صدوق - تهران، چاپ: اول، ۱۳۶۷ ش.
۳. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ۱۵ جلد، دار الفکر للطباعة و النشر و التوزیع - دار صادر - بیروت، چاپ: سوم، ۱۴۱۴ ق، ج. ۴
۴. احمد علی، بابایی، برگزیده تفسیر نمونه، دار الکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۸۲ ش، چاپ: سیزدهم، ج ۱
۵. بستانی، فؤاد افرام، فرهنگ ابجدی، ۱ جلد، انتشارات اسلامی - تهران، چاپ: دوم، ۱۳۷۵ ش.
۶. جابری عربلو، محسن، فرهنگ اصطلاحات فقه اسلامی، انتشارات امیرکبیر، چاپ ۱۳۶۲ ه ش، تهران.
۷. حسینی زبیدی، محمد مرتضی، تاج العروس من جواهر القاموس، ۲۰ جلد، دارالفکر - بیروت، چاپ: اول، ۱۴۱۴ ق، ج. ۶.
۸. راغب أصفهانی، حسین بن محمد، مفردات ألفاظ القرآن، ۱ جلد، دار القلم - الدار الشامیه - بیروت - دمشق، چاپ: اول، ۱۴۱۲ ق.

۹. طیب، سید عبد الحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، انتشارات اسلام، تهران، ۱۳۷۸ ش، چاپ دوم، ج ۴.
۱۰. قرائتی، محسن، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۸۳ ش، چاپ یازدهم، ج ۳.
۱۱. قرشی بنایی، علی اکبر، قاموس قرآن، ۷ جلد، دار الکتب الاسلامیه - تهران، چاپ: ششم، ۱۴۱۲ق، ج ۲.
۱۲. کلینی، محمد بن یعقوب، أصول الکافی / ترجمه کمره‌ای، ۶ جلد، اسوه - ایران؛ قم، چاپ: سوم، ۱۳۷۵ ش.
۱۳. مترجمان، تفسیر هدایت، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۷ ش، چاپ اول، ج ۶.
۱۴. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الأنوار الجامعه لدرر أخبار الأئمة الأطهار (ط - بیروت)، ۱۱۱ جلد، دار إحياء التراث العربی - بیروت، چاپ: دوم، ۱۴۰۳ ق، ج ۶۷.
۱۵. محمودی هاشمی شاهرودی، فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت، موسسه دایره المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت علیهم السلام، مرکز پژوهش‌های فارسی‌الغدیر، چاپ: ۱۴۲۶ ه ق، قم، ج ۱.
۱۶. مکارم شیرازی، ناصر و همکاران، تفسیر نمونه، انتشارات دار الکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۷۴.
۱۷. سید محمد باقر، موسوی همدانی، ترجمه تفسیر المیزان، دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه قم، قم، ۱۳۷۴ ش، چاپ پنجم، ج ۱۴.
۱۸. پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری حفظه الله Leader.ir.
۱۹. کتابخانه دیجیتال نور (جامع الاحادیث - جامع التفاسیر).